

בדומה לזה, היה אומר החוזה מלובלין וצ"ל, שחביב עליו רשע שיודע שהוא רשע, מצדיק שיודע שהוא צדיק. משום שרשע שיודע שהוא רשע, דבק לפחות במדת האמת, שהיא חותמו של הקדוש ברוך הוא.

לעמת זאת, מי שצדיק בעיני עצמו, הרי שיש בו גאווה, ואין הקדוש ברוך הוא יכול לדור עמו במקום אחד.

(בעש"ט, והרבי מלובלין)

"ושלח ביד איש עתי המדברה" (טז, כא)

מה משמעות המלה "עתי"? נאמר במדרש שהאיש שהיה מוליך את השעיר לעזאזל, היה מת באותה שנה. ומכיון שפקה, בחרו בכל שנה לתפקיד זה באדם, שהבקיאים בחכמת המזלות הכירו בו, שבכל מקרה עתיד הוא למות בשנה זו. וזו הפונה במלים "איש עתי" - איש שהגיע עתו למות.

(חזקוני)

"ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" (יה, ה)

הפסוק כאן בא לרמז שכל צוויי ה' יתברך, שיעשה אותם האדם, יעשה אותם בזריזות גדולה. שכן העושה את מצוות ה' יעשה באופן של "וחי בהם" - שיהיו נעשים מתוך חיות ומרץ.

(של"ה)

"ולקח את שני השעירים והעמיד אתם לפני ה'" (טז, ז)

מדוע נוספה כאן המלה "ולקח"? ולקחה די היה לכתב "והעמיד את שני השעירים לפני ה'".

נתן להסביר זאת על פי מה שספרו חז"ל, שהפר שנתן אליהו לנביאי הבעל בהר הפרמל, כדי שיקריבו אותו על המזבח שבנו, סרב בתחלה ללכת עמם. "במה יגרע חלקי מחברי הפר, שיקרב לה' על המזבח שאתה בנית, ויזכה לקדש את שם שמים?" - "התמרמר" הפר. כדי שייסכים ללכת, שדלו אליהו בדברים, ואמר לו שאם ילך עם נביאי הבעל, יזכה גם הוא לקדש את שמו של הבורא יתברך. מאחר ויראו כלם שעליו לא ירדה אש מן השמים, יבינו שאין ממש בעבודה זרה.

בדומה לזאת, סרב גם כאן השעיר שעלה בגורלו להשליח לעזאזל ללכת, והתמרמר גם הוא על שיגרע חלקו מחברו השעיר, שיקרב לה' על גבי המזבח. גם כאן היה צריך אהרן לשדלו בדברים, ולהסביר לו שאם ישלח לעזאזל יתכפר לעם ישראל, ובזה יגרם גם הוא למלוי רצון ה'.

לכך רמז הפתוב במלים "ולקח אהרן" - שייקח אותם בדברים. ומהם הדברים? "והעמיד אתם לפני ה'" - שיאמר לשני השעירים ששניהם שקולים וחיובים לפני ה'.

(בעל שבט מוסר)

"השכן אתם בתוך טמאתם" (טז, טז)

מכאן ראינו שהגאווה יותר חמורה מחטאים גדולים. שכן אומר כאן הפתוב, שהקדוש ברוך הוא שוכן עם בני ישראל, אף על פי ששקועים בתוך טמאת החטאים. לעמת זאת, אמרו חז"ל (סוטה ה, א): "כל אדם שיש בו גסות הרוח (שהוא בעל גאווה), אמר הקדוש ברוך הוא - אין אני יכולין לדור בעולם (לדור עמו יחד, במקום אחד בעולם)".

יום שטי - יד איר

פסח שני

מדוע נקבע פסח שני ליום זה? הלא כדי שהטמאים יטהרו ויקריבו גם כן קרבן פסח, די להם בימים ספורים לאתר החג הראשון?

"גלו לי מהשמים הטעם לפי שבשנה הראשונה לצאתם ממצרים אכלו מהמצות עד ליל ט"ו באיר.

מכאן שהקדשה היא נמשכה עד לילה זה.

לכן מצה וחמץ עמו בבית כפי שהיה אז.

(סדור יצ"ץ)

הלולא דצדיקיא | חיים הפקוביץ

רבי מסעוד אבוֹחֶצִירָא אבי ה"בבא סאלי" < יום רביעי יב איר (תרס"ח)

לאחר הסתלקותו של ה"אביר יעקב" מנה רבי מסעוד לכהן פראב"ד תאפילת ומחוזותיה. במשך עשרים ושמונה שנים ישב על מדין, והיה למנהיגה של יהדות מרוקו.

"סבא דמשפטים" כינוהו בהערצה היהודים. וזאת על שום בקיאותו בדיני תורה ומשפטי "בין אדם לחברו". מפל רחבי המדינה הפנו לפיתחו פסקי דין שכתבו גדולי החכמים למען יחנה את דעתו, דעת תורה, על פסקים אלו. הכרעותיו התקבלו ללא עוררין.

רבי מסעוד חבר מזמורים ופיוטי קדש, ובהם חבויים סתרי קבלה וסודות טמירים. חלק מפיוטים אלו משרים על ידי בני עדת מרוקו מדי שבת בשבתו, וכבר דרשו בהם חכמי העדה תלי תילים של פגנות עילאיות.

מדי שנה בשנה נהג מלך מרוקו לערוך סיור ברחבי הממלכה, ובדרכו לא פסח על מחוז תאפילת.

תקף עם הפנסו בשערי העיר, יוצאים היו כל יהודי המחוז ובראשם רבי מסעוד, לקבל את פני המלך ולחלוק לו כבוד ויקר. רבי מסעוד היה מברכו, ושוזר בברכתו מענייני השעה. לשם כך העמד חזן מיוחד בעל קול ערב, אשר תפקידו היה לסלסל בקול נעים, ולתרגם את הברכה החגיגית לשפה ערבית מרוקאית מדברת. כבוד רב רחש המלך לרבי מסעוד, ושכרי הבכירים היו מתעצצים עמו תדיר בענייני הממלכה המרוקאית.

ספר בנו של רבי מסעוד, סידנא קדישא "בבא סאלי":

"מו"ר אבי קומתו גבוהה היתה, למעלה משני מטרים. ועל פו בכל פעם שנכנס בשערי ביתו, היה עליו לשחות ולכופף את ראשו. ומפיון שכותלי הבית עבים היו, הלך כך בכפיפות קומה מספר צעדים, עד אשר נכנס אל הבית.

אך ראו זה פלא: מדי שבת בשבתו, כאשר נכנס לביתו, היה חולף מבעד לפתח במלוא קומתו הטמירה, ללא צרכ להתכופף. כמו גבה פתח הבית לכבודו. לפלא זה היו עדים כל בני הקהלה שלויהו בדרפו מבית הכנסת חזרה לבית כאשר הפל משוררים את פיוט "גדל אלקים חי וישתבח", כמנהג יהודי מרוקו."

שלושה בנים קדושי עליון היו לרבי מסעוד, זכותם תגן עלינו:

רבי דוד הי"ד (נהרג על קדושה ה' על ידי רוצח מסלמי), רבי ישראל - ה"בבא סאלי", ורבי יצחק - ה"בבא חאקי". פלם ממשיכי דרכו בקדש המה, הם וצאצאיהם.

אביו הקדוש של רבי מסעוד, הלא הוא רבי יעקב ז"ע בעל ה"אביר יעקב", הוזיל רבות מממונו לעניים וקשיי יום. והיה כי יעלה על שלחנו סכום כסף כלשהו, עוד באותו יום יעשה את דרכו אל פיסם של עניי קהלת תאפילת שבמרוקו. כמו כן נהג ה"אביר יעקב" להעניק מעת לעת למקורביו ונאמני ביתו חפצים שונים שהיו ברשותו, שיהא להם למזל וברכה.

בעודו צעיר לימים, פנה פעם רבי מסעוד אל אביו הגדול ובקש ממנו שיתן גם לו חפץ כלשהו מאוצרותיו.

נגש אביו לארון הכתובים, הוציא מתוכו חלוק ישן ומהוה אשר נפר עליו כי לא נעשה בו שמוש מזה זמן רב, והושיטו אל בנו.

"בני יקירי", אמר האב, "דע לה שהבגד שהענקתי לה היום הזה, הרי הוא בגד של סגלה וברכה. שמר עליו."

נטל רבי מסעוד את החלוק בשמחה ושמר עליו מפל משמר.

חלפו עברו להם השנים. ביום מן הימים הופיע בביתו של ה"אביר יעקב" יהודי מפני הקהלה, כלו כאוב ומיסר. חולה הוא במחלה קשה ומסתורית, עד שטובי הרופאים במחוז תאפילת נלאו מלמצא לו מזור.

באותה שעה נעדר ה"אביר יעקב" מביתו. ורבי מסעוד, שקבל את פני החולה, הוציא מהארון את החלוק שהעניק לו אביו, והורה ליהודי לובשו כאשר יעלה בלילה על יצועו.

למחרת בבקר הגיע היהודי להחזיר את החלוק. וירא רבי מסעוד והנה הוא בבחינת "פנים חדשות באו לכאן". בריא ושלם, צהלתו על פניו, וחייו רחב על שפתותיו.

רבי יעקב הפיר בכחותיו הטמירים של בנו הקדוש, ובמשך תקופה ארכה למד עמו מדי לילה בחצות ספרי קבלה וכתבי האר"י, עד שהיה לחכם ובקי מפלג בתורת הגוסתר.

לדעת נביא!

מדרשי הנ"ך

לילדי ישראל

לגילאי 7 ומעלה | 10 כרכים

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב' עכשיו בחנויות הספרים

